

Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

[Kuopion luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma 2024–2030]

[Anniina Le Tortorec]

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
+ Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
o Neutraali vaikutus

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset		Kuopion strategia: Kuopio 2030 strategia	
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen <ul style="list-style-type: none">Elinympäristö ja osallisuusHyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostotElinikäinen oppiminen, työ ja toimeentuloVapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	++	Ohjelma tukee tavoitteita edistämällä terveellistä elinympäristöä ja lähiluonnon monimuotoisuutta ja sitä kautta luonnosta ihmiselle tulevia hyvinvointivaikutuksia. Luonnon monimuotoisuuden parantamiseen liittyvien toimien tekeminen omassa arjessa tukee asukkaiden hyvinvoinnin kokemusta. Ohjelmassa on myös useita kuntalaisia osallistavia toimenpiteitä, joiden avulla kannustetaan kuntalaisia huolehtimaan lähiympäristöstään, tarjotaan mielekästä tekemistä ja lisätään yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen kautta.
2	Elinvoimainen ja kasvava <ul style="list-style-type: none">Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyyssympäristöRohkea ja kestävä kaupunkikehitysVetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutusKasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumatKuopion tunnettuus ja edunvalvonta	++	Monimuotoinen luonto ja puhdas ympäristö metsineen ja järvineen on Kuopion rikkaus, joka houkuttelee tänne sekä matkailijoita että uusia asukkaita ja lisää Kuopion seudun vetovoimaa ja kiinnostavuutta myös elinkeinoelämän keskuudessa. Monimuotoinen luonto luo hyvät mahdollisuudet matkailun kehittämiseksi ja erilaisten luontoon liittyvien palveluiden kehittämiseksi.

3	Ilmasto- ja resurssiviisas <ul style="list-style-type: none"> • Kiertotalous ja resurssiviisaus • Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta • Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky 	++	Ohjelman toimet edistävät ilmasto- ja Resurssiviisas Kuopio -osion tavoitteita. Ohjelmalla pyritään luonnon monimuotoisuuden edistämiseen ja luontokadon torjuntaan. Ohjelman tarkoituksena on kehittää kaupungin toimintatavoista ekologisesti kestäviä ja saada luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen osaksi kaupungin vakiintunutta toimintaa, mikä on erityisen tärkeää kaupungin kasvaessa ja tiivistyessä. Ohjelman toimenpiteillä vähennetään luontokadosta ja ilmastonmuutoksesta aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia ja niiden aiheuttamia kustannuksia. Osa ohjelman toimenpiteistä auttaa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja varautumisessa.
4	Uudistuva ja yhdessä tekevä <ul style="list-style-type: none"> • Sujuva ja uudistuva toiminta • Uudistuva johtaminen • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö • Kestävä talous 	+	Ohjelma on laadittu laajasti kaupungin eri palvelualueita osallistaen. Ohjelma lisää yhteistyötä luontoasioiden osalta eri palvelualueiden ja eri yksiköiden välillä. Ohjelma osallistaa ja innostaa henkilöstöä uudistamaan ja ottamaan käyttöön uusia toimintatapoja, joissa luontonäkökohdat on huomioitu.
	Poikkileikkaavat tavoitteet: <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys 	+	Ohjelman toimenpiteiden toteuttamisen osalta tehdään poikkihallinnollista yhteistyötä useiden eri sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa.
Johtopäätös ja perustelut: Ohjelman toimet edistävät kattavasti Kuopion kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamista.			

Vaikutukset ihmisiin (Päätösten sosiaaliset ja terveysvaikutukset eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:
 Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki_x_ Lapset___ Nuoret___ Aikuiset___ Ikääntyneet___
 Kohdistuuko päätös jonkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____

	Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
--	---------------	------------------------------------

1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	+	Ohjelma tukee tavoitteita edistämällä sitä, että lähiluonto olisi kaikkien saavutettavissa.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	+	Ohjelmassa on useita kuntalaisia osallistavia toimenpiteitä, joiden avulla kannustetaan kuntalaisia huolehtimaan lähiympäristöstään, tarjotaan mielekästä tekemistä ja lisätään yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen kautta. Ohjelmassa järjestettäväksi esitetyt tapahtumat ovat kaikille avoimia ja pääsääntöisesti maksuttomia.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	+	Monimuotoinen ja saavutettava lähiluonto kannustaa ihmisiä liikkumaan lähiluonnossa ja samalla tarjoaa luonnon hyvinvointivaikutuksia.
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	++	Tutkittuja luonnossa liikkumisella ja oleilulla saavutettavia hyvinvointivaikutuksia ovat mm. stressin väheneminen, verenpaineen lasku, pulssintasoittuminen, mielialan koheneminen ja tarkkaavaisuuden paraneminen. Puistot ja kaupunkipuut luovat varjoa, vähentävät melua, sitovat ilmansaasteita ja lisäävät viihtyisyyttä.
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	o	
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	o	
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	o	

Johtopäätös ja perustelut

Ohjelma edistää sitä, että monimuotoinen lähiluonto olisi kaikkien saavutettavissa. Lähellä oleva luonto kannustaa ihmisiä liikkumaan ja tarjoaa samalla luonnon hyvinvointivaikutuksia. Monimuotoinen luonto edistääkin kaupunkilaisten terveyttä ja vähentää terveydenhuollon kustannuksia. Ohjelmassa on useita kuntalaisia osallistavia toimenpiteitä, joiden avulla kannustetaan kuntalaisia huolehtimaan lähiympäristöstään, tarjotaan mielekästä tekemistä ja lisätään yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen kautta. Ohjelmassa järjestettäväksi esitetyt tapahtumat ovat kaikille avoimia ja pääsääntöisesti maksuttomia.

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Vaikutukset, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutusikäytännön muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikennejärjestelmistä.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja	++	Ohjelman tavoitteena on lisätä kaupunkivihreän määrää ja turvata ja parantaa lähiluonnon tilaa ja sitä kautta

	liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)		lisätä elinympäristön viihtyisyyttä. Kaupunkivihreä, esimerkiksi suuret kaupunkipuut, auttaa myös sopeutumaan esimerkiksi helleaaltoihin haihduntaa lisäämällä, varjostamalla ja auringon lämpösäteilyä pois heijastamalla.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	++	Ohjelman tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta kaikissa elinympäristöissä.
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	++	Soiden ennallistamiseen ja suojeluun liittyvät toimenpiteet vähentävät soiden kasvihuonekaasupäästöjä. Metsät toimivat hiilinieluinä ja hiilivarastona. Ohjelmassa on toimenpiteitä, jotka auttavat ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja varautumisessa.
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	o	
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön	+	Ohjelmassa on toimenpiteitä, joilla pyritään säilyttämään uhanalaiset perinneympäristöt ja vastaavat uuselinympäristöt. Ohjelmassa on toimenpiteitä myös kaupunkilampien hyvän tilan saavuttamisen tai säilyttämisen osalta. Näillä toimenpiteillä vaikutetaan maisemaan ja kaupunkikuvaan.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	++	Ohjelmassa pyritään turvaamaan toimivat ja kattavat ekologiset verkostot, kasvattamaan kaupunkivihreän määrää ja varmistamaan, että lähiluonto on monimuotoista ja saavutettavaa. Näillä tavoin vaikutetaan myös rakennetun ympäristön viihtyisyyteen. Hulevesien hallinnan luonnonmukaisilla ja paikallisilla ratkaisuilla voidaan vähentää vesistöihin hulevesien mukana tulevaa kuormitusta sekä ilmastomuutoksen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden kuten rankkasateiden aiheuttamaa kuormitusta hulevesiverkostolle.

Johtopäätös ja perustelut

Ohjelman tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta. Ohjelman tarkoituksena on kehittää kaupungin toimintatavoista ekologisesti kestäviä ja saada luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen osaksi kaupungin vakiintunutta toimintaa. Toimenpiteillä pyritään turvaamaan toimivat ja kattavat ekologiset verkostot, kasvattamaan kaupunkivihreän määrää,

lisäämään lähiluonnon monimuotoisuutta, varmistamaan, että uhanalaiset lajit ja luontotyypit säilyvät, huolehtimaan vesialueiden hyvästä tilasta ja haitallisten vieraslajien tehokkaasta torjunnasta.

Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	+	Ohjelmalla innostetaan ja osallistetaan henkilöstöä uudistamaan ja ottamaan käyttöön uusia toimintatapoja, joissa luontonäkökohdat on huomioitu.
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	-/++	Lyhyellä aikavälillä tarvitaan lisää taloudellista panostusta esimerkiksi haitallisten vieraslajien torjuntaa, vesialueiden hoitoon, niittyjen perustamiseen ja arvokkaiden luontokohteiden hoitoon ja säilyttämiseen. Pitkällä aikavälillä nurmikoiden muuttaminen niityiksi säästää rahaa, koska niityt vaativat vähemmän hoitoa kuin nurmikot. Haitallisten vieraslajien torjunta on kustannustehokkainta aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, tällöin myös luonnon monimuotoisuudelle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Monimuotoinen luonto tarjoaa ihmisille ekosysteemipalveluita ja auttaa varautumaan ja sopeutumaan ilmaston muutokseen. Luontopääoman turvaaminen onkin vastuullista taloudenpitoa. Hyväkuntoiset vesistöt tarjoavat kuntalaisille ekosysteemipalveluita esimerkiksi uimisen ja kalastuksen osalta. Puistot ja kaupunkipuut luovat varjoa, vähentävät melua, sitovat ilmansaasteita ja lisäävät viihtyisyyttä. Niityillä viihtyvät pölyttäjät tarjoavat ekosysteemipalveluja pölyttämällä luonnonkasvien lisäksi monia viljelykasveja sekä metsämarjoja.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	+	Ohjelmalla innostetaan henkilöstöä ottamaan käyttöön uusia toimintatapoja, joissa luontonäkökohdat on huomioitu.

			Toimilla pyritään lisäämään luonnonmonimuotoisuutta ja estämään luontokatoa. Varautumisella ja ennakkoinnilla voimme vähentää kustannuksia tulevaisuudessa.
<p>Johtopäätös ja perustelut</p> <p>Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma on koko kaupungin ohjelma ja kaikkien palvelualueiden sitoutuminen on tavoitteiden toteutumisen kannalta tärkeää. Toimenpiteiden toteutuksen osalta tehdään poikkihallinnollista yhteistyötä eri palvelualueiden ja yksiköiden välillä ja luodaan uusia toimintamalleja luontonäkökohtien huomioimiseksi kaikessa toiminnassa. Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet toteutuvat suureksi osaksi eri palvelualueiden omien suunnitelmien ja toiminnan kautta. Luonnon monimuotoisuuden säilyminen on elinehto sille, että luonnonympäristömme kykenee sopeutumaan ilmastonmuutoksen tuomiin ympäristöolojen muutoksiin, ja siten luonnon monimuotoisuuden suojeleminen on myös taloudellisen vakauden säilyttämistä ja riskien hallintaa ilmastonmuutoksen edetessä.</p>			

<p>Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenne- ja rakennuspolitiikasta tai kunnan talouspolitiikasta.)</p>			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	+	Monimuotoinen luonto ja hyvässä tilassa olevat vesistöt parantavat erityisesti matkailualan yritysten ja erilaisia luontoon liittyviä palveluita tuottavien yritysten toimintaedellytyksiä.
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	+	Monimuotoinen luonto tarjoaa ekosysteemi- ja palvelu- ja luonnon varaiset pölyttäjät pölyttävät luonnonkasvien lisäksi monia viljelykasveja sekä metsämarjoja ja niillä on tärkeä rooli ruuantuotannossa.
3	Työpaikkojen muodostumiseen	+	Monimuotoinen luonto ja hyvässä tilassa olevat vesistöt luovat mahdollisuuksia uusille yrittäjille ja uudenlaisille yrityksille.
4	Yritysten kehittämiseen	+	Luontonäkökohtien ja vastuullisuuden asiantuntemuksen lisääntyminen auttaa kehittämään alueen yrityksiä.
5	Yritysten työvoiman saantiin	o	
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	o	
7	Yritysten asiakasvirtaan	o	
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	o	
<p>Johtopäätökset ja perustelut</p>			

Kuopion kaupunki
Alueelliset ympäristönsuojelupalvelut

1.3.2024

Asianro 8819/2023
Julkinen

Luonnon monimuotoisuuden eteen tehtävät edistämistoimet lisäävät Kuopion seudun vetovoimaa ja kiinnostavuutta elinkeinoelämän keskuudessa. Monimuotoinen luonto tarjoaa ekosysteemipalvelut, jotka vaikuttavat myös yritysten toimintaedellytyksiin esimerkiksi matkailun ja ruuantuotannon alalla.

Täydentävien arviointien toteuttaminen

Onko päätöksestä tehty:

- Laajempi lapsivaikutusten arviointi: Ei/Kyllä
- Tiedonhallintalain mukainen muutosvaikutusten arviointi: Ei/Kyllä
- Maaseutuvaikutusten arviointi: Ei/Kyllä
- Muu vaikutusten arviointi: Ei/Kyllä, mikä? _____

Onko päätöksestä tehty vaihtoehtotarkasteluja: Ei/Kyllä. Mitä?